

Huismusonderzoek Meikade 6 te Ede

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2019/054
Datum:	17 mei 2019
Samensteller(s):	ir. S. Schuurung
Projectleider(s):	ir. T.W.D. Schrader
Opdrachtgever:	Struikhoeve Advies B.V.
Contactpersoon:	dhr. A. Ruitenbeek

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V./ Struikhoeve Advies B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied en ruimtelijk ingreep	5
1.3	Te verwachten soorten en functies	5
1.4	Kader Wet natuurbescherming	6
2	Methode.....	8
2.1	Methode	8
2.2	Inventarisatie	8
3	Resultaten.....	10
3.1	Waargenomen soorten	10
3.2	Aanwezige gebiedsfuncties	11
4	Conclusie.....	12
4.1	Samenvatting	12
4.2	Conclusie	12
4.3	Vervolgstap(pen)	12
5	Bronvermelding.....	13
6	Bijlage.....	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Meikade 6 te Ede is een boerderij met woning, vier stallen en een schuur gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande stallen en schuur op de planlocatie te saneren. Omdat tijdens de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied (figuur 1) middels een oriënterend onderzoek onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (Schuuring, 2019).

Figuur 1 Het rode kader weergeeft de ligging van de planlocatie aan de Meikade 6 te Ede (bron: *arcgis.com*).

Op basis van het oriënterende onderzoek werd de potentie van nestlocaties van huismussen substantieel geacht. Struikhoeve Advies B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismussen en aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken huismussen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied nestlocaties of essentiële elementen van het functioneel leefgebied aanwezig?
- Hebben de voorgenumen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van huismussen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie betreft het perceel aan de Meikade 6 te Ede. Op het perceel zijn een bedrijfswoning, schuur, twee overkappingen en vier stallen aanwezig. De bedrijfswoning blijft in de beoogde ontwikkelingen behouden. De schuur bestaat uit gemetselde muren zonder spouw en een zadeldak met dakpannen. De stallen hebben allen dezelfde bouwstijl en bestaan uit gemetselde muren zonder spouw met ventilatieopeningen en hebben een golfplaten dak met isolatie. Het terrein is verhard en bestraat met klinkers, rondom het plangebied liggen akkers. Aan de zuidkant ligt een ondiepe, langzaam stromende sloot. Aan het aan de zuidzijde aangrenzende perceel staan knotwilgen langs de slootrand.

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- saneren van schuur en stallen: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers)werkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ingrepen kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 5.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten huismussen en/of gierzwaluwen)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek (veldbezoek uitgevoerd door Blom Ecologie B.V.) werd de inschatting gemaakt dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor huismussen (figuur 2). Vanuit de gemeente Ede werd de beoordeling gemaakt dat het voorkomen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van beide soortgroepen niet geheel uitgesloten kon worden en werd alsnog aanvullend onderzoek vereist om de daadwerkelijke functie van het plangebied te kunnen beoordelen. De potentie werd hoofdzakelijk ingeschat in de bedrijfswoning, maar de aanwezigheid van nestlocaties van huismussen in de stallen kon niet worden uitgesloten. Huismussen kunnen nestelen onder de dakpannen. Middels de dakgoot is het voor huismussen mogelijk om in de krappe ruimtes onder de dakpannen te komen.

Figuur 2 Aan de onderste rand van de stallen kunnen huismussen toegang krijgen tot de ruimte tussen het dak en de isolatie (rood omcirkeld).

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Vogelrichtlijn

De bescherming van de huismus is wettelijk geregeld in de Wet natuurbescherming. Alle broedende vogels en hun functionele leefomgeving zijn beschermd tijdens de broedperiode. Voor alle inheemse vogelsoorten en regelmatig voorkomende trekvogels geldt dat het functionele leefgebied behouden dient te worden. Voor een aantal kwetsbare vogelsoorten, zoals de huismus, zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar rond beschermd. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn.

Vogels onder categorie 5 zijn beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende feiten of omstandigheden die dat rechtvaardigen. De huismus is onderverdeeld in categorie 2 betreffende nesten van (semi)koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk zijn van de bebouwing of het biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dreiging voor volksgezondheid en veiligheid, ter (voorkoming) van ernstige (economische) schade of voor behoud van de soort. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen binnen de Wet natuurbescherming ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). Voor dit huismusonderzoek is artikel 3.1 Vogelrichtlijn van toepassing.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2 Methode

2.1 Methode

Huismusonderzoek

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Deze documentatie is specifiek toepasbaar voor de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) en vervangt de voormalige soortenstandaard van de Flora en Faunawet. Het kennisdocument is door BIJ12, een uitvoeringsinstantie van de provincies, doorontwikkeld op basis van de voormalige Soortenstandaard. De Soortenstandaard is oorspronkelijk ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Het kennisdocument is een soortspecifiek informatiedocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in het kennisdocument Huismus.

Tabel 1 Inventarisatieperiode huismus (bron: Kennisdocument Huismus).

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Waarnemingen exemplaren												
Nestindicatieve waarnemingen												
Slaapplaatsen inventariseren												

	Optimale periode.
	Geschikte periode.
	Geen geschikte periode

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid van huismus kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou);
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied);
- op geschikte momenten op de dag (tussen 1-2 uur na zonsopkomst en 1-2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend);
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoeken

De planlocatie is 2x bezocht (tabel 3) door 1 medewerker van Blom Ecologie B.V. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op mogelijke nestlocaties en activiteiten van huismussen.

Tabel 3 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het kennisdocument *Huismus* (2017).

veldbezoek	datum	zon ▼▲	tijden	weersomstandigheden
Huismus 1	12-4-2019	6:51	7:00-9:00	droog, (7/8), 5 °C, wind 3 Bft
Huismus 2	23-4-2018	20:48	18:30-20:30	droog, (5/8), 17 °C, wind 3 Bft

Materiaal

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker.

Waarnemers

De veldbezoeken zijn uitgevoerd door medewerkers van Blom Ecologie B.V. uit Waardenburg. Alle medewerkers voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn aan een ecologisch deskundige¹. De medewerkers die veldbezoeken hebben uitgevoerd betreffen allround ecologen met ruime ervaring in gericht onderzoek naar vleermuizen en vogels:

dhr. ir. T.W.D. Schrader

dhr. ir. S. Schuuring

¹ Bevoegd gezag verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Huismus

Huismussen (*Passer domesticus*) zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor voedsel zijn huismussen sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust aanbiedt. Deze voedselbron moet continue aanwezig zijn. Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal binnen enkele honderden meters van de broedplaats ophouden. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Er zijn geen individuen, nesten of nestindicatief gedrag van de huismus waargenomen binnen het plangebied. In de woonwijk ruim ten noorden van het plangebied zijn wel meerdere huismussen(nesten) waargenomen. Het is uitgesloten dat de bebouwing op het plangebied een functie vervult voor huismussen. Er is derhalve dan ook geen significante afname van functioneel leefgebied van huismussen.

- Tijdens het veldbezoek op 12 april 2019 zijn in de tuin enkele kort foeragerende huismussen waargenomen, samen met zeer kort roepende mannelijke huismus op de nok van de woning. In de tegenoverliggende woning (7A) is een nestlocatie van huismussen waargenomen. In de tuinen van omliggende woningen zijn foeragerende huismussen waargenomen in hagen en struiken.
- Tijdens het veldbezoek op 24 april is een enkele kort foeragerende huismus waargenomen in de tuin van de woning. In de tuinen van omliggende woningen zijn foeragerende huismussen waargenomen. Er zijn geen nestlocaties aangetroffen.

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: boerenwaluw, buizerd, ekster, fazant, gaai, groenling, houtduif, kauw, kievit, spreeuw, Turkse tortel en zwarte kraai. Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicerend gedrag van overige gebouwbewonende soorten (bijv. kauw of spreeuw). In de schoorsteen van de woning binnen de planlocatie is een kauwennest aangetroffen. Het is aannemelijk dat in bomen, struiken en overige omliggende vegetatie nesten van lijsters, duiven, kraaiachtigen en kleine(re) zangvogels aanwezig kunnen zijn.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatierondes zijn huismussen waargenomen (3.1). Per functie wordt beschreven wat de betekenis is voor de waargenomen soorten. In figuur 3 en de bijlage is een kaart opgenomen van de nestlocaties en het functionele leefgebied van huismussen en nestlocaties van overige soorten.

Nestlocaties en leefgebied huismussen

Binnen het plangebied zijn geen nesten van huismussen waargenomen. Er is één nestlocatie van een huismus aangetroffen in de woning aan de Meikade 7A. De afstand van de aangetroffen huismussen tot het plangebied is dermate groot dat deze buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden valt. Er is derhalve geen sprake van negatieve effecten op huismussen.

Figuur 3 Kaart van de waargenomen foerageergebieden en nestlocaties van huismussen en nestlocaties van algemene vogelsoorten. Het plangebied is rood omkaderd.

4 Conclusie

4.1 Samenvatting

Huismussen

In de periode 1 april – 15 mei 2019 is er een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestlocaties en het functioneel leefgebied van huismussen op de planlocatie aan de Meikade 6 te Ede. Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen volgens het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) en betrof twee veldbezoeken in de periode 1 april - 15 mei. Tijdens deze veldbezoeken is er vastgesteld dat de bebouwing op de planlocatie geen functie bevatten voor huismussen. Het plangebied valt niet binnen het functioneel leefgebied van andere huismussen. De beoogde uitbreiding van de bebouwing en zal derhalve niet leiden tot overtreding van de Wet Natuurbescherming. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismussen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er is tijdens de veldbezoeken een nestlocatie aangetroffen van een kauw in de woning. Deze blijft behouden in de beoogde ontwikkelingen. Zoals beschreven staat in de vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreden van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van mogelijk aanwezige nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.2 Conclusie

De uitbreiding van de bebouwing leidt niet tot vernietiging of het ongeschikt raken van nestlocaties van huismussen. Het functioneel leefgebied van huismussen wordt niet significant aangetast. De beoogde ontwikkelingen resulteren derhalve niet in een overtreding van de Wet natuurbescherming. Er dient geen ontheffing aangevraagd te worden. De conclusie is dan ook dat de ontwikkelingen aan de Meikade 6 te Ede uitvoerbaar zijn zoals bepaald in de Wro (artikel 3.1.6 Bro).

Samenvatting van de nestlocaties op de planlocatie:

- Huismus: 0 nestlocaties;

4.3 Vervolgstep(pen)

Voor de uitvoering van de beoogde ontwikkelingen is ontheffing van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

5 Bronvermelding

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Schuurin, S. 2019. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Meikade 6 te Ede. Blom Ecologie, Waardenburg.

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.bij12.nl

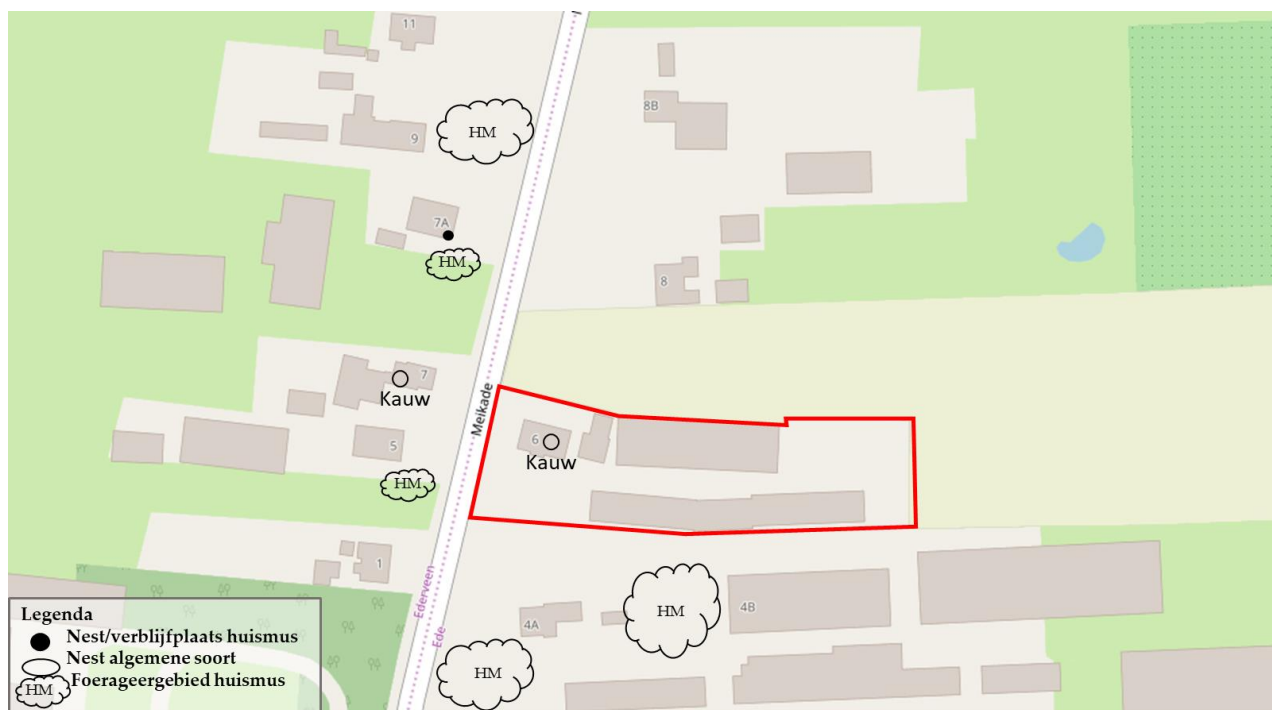
www.kaarten.gelderland.nl

www.ndff-ecogrid.nl

www.planviewer.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

6 Bijlage

Figuur 1 Kaart van de waargenomen foerageergebieden en nestlocaties van huismussen en nestlocaties van algemene vogelsoorten. Het plangebied is rood omkaderd.

